Nezdolná optimistka v práci i životě

STANISLAV RUBÁŠ
Universidad Carolina, Praga. Univerzita Karlova, Praha
stanislav.rubas@ff.cuni.cz

Janu znám už dlouho. Od první poloviny devadesátých let minulého století… Za oněch časů, kdy se v naší zemi opět otevřely hraniční závory směrem na Západ a studenti znovu získali ztracené akademické svobody, jsem byl ještě vyjukaný studentík angličtiny a ruštiny na katedře překladatelství a tlumočnictví FF UK a Jana, přesněji paní docentka Králová, nám v jednom „hromadném" kurzu přednášela srovnávací lingvistiku.

Později, od akademického roku 2000/2001, kdy jsem na pražské translatologii začal s doktorátem, jsem byl s Janou v kontaktu jako s předsedkyní oborové rady doktorského studia, zběhlou ve fakultní úředničině a vždy ochotnou poradit a pomoci. Pár let nato, v roce 2005, jsme se stali fakultními kolegy. A v témž roce se odehrála událost, od které se datuje naše letitá spolupráce, provázená vzácnou otevřeností, upřímností a přátelstvím.

V roce 2005, poté, co do děkanského úřadu na filozofické fakultě nastoupil dr. Michal Stehlík, se měly konat nové volby šéfky našeho pracoviště. Moc jsem stál o to, aby vedení Ústavu translatologie v dalších třech letech převzala po dr. Zuzaně Jettmarové právě Jana, působící už tehdy v roli zástupkyně ředitelky. Záhy se ukázalo, že jsem nebyl jediný. Janin administrativní zápřah v té době byl ovšem mimořádný. Kromě vedení oborové rady, garantování španělského oddělení a zástupcování vykonávala také funkci proděkanky pro studium a měla na starost tisíce studentů celé fakulty. Přesto s nominací na šéfku ústavu nakonec souhlasila – s tím, že já jí budu dělat zástupce.

Naneštěstí vyšlo najevo, že fakultní regule neumožňují souběh funkce proděkanky a ředitelky ústavu. Zděšeně jsem Janě telefonoval, abych jí o tom nečekaném zádrhelu řekl. Nikdy nezapomenu na její reakci. Jana, která podobných „jobovek" zažila na fakultě už stovky, pravila se záviděníhodným klidem: „Tak si to prohodíme. Do čela ústavu nominujeme tebe a já ti budu dělat zástupkyni." Když si uvědomím, že jsem tenkrát byl jedenatřicetiletý odborný asistent-zelenáč, je pro mě Janino bleskurychlé rozhodnutí dodnes mimo běžné kategorie. Vnímám ho jako jeden z největších projevů důvěry, jaké jsem kdy zažil. Zároveň vím, že bez Janiny podpory, rovněž dalece přesahující obvyklé profesní standardy, bych se tak riskantního podniku, jakým je šéfování ústavu s přibližně pětadvaceti interními a zhruba deseti externími učiteli, nikdy nebyl odvážil.

To, co na Janě znovu a znovu obdivuji, je její rozumný nadhled a senekovský klid. Ve chvílích, kdy jiné obchází hrůza, dokáže zachovat chladnou hlavu (nebo tak přinejmenším působí) a rozhoduje se racionálně, s ohledem na vzniklou situaci a reálné možnosti. Zatímco já jsem mnohokrát hlavu ztrácel a nadskakoval vzteky nad nesmyslně rostoucí fakultní byrokracií, Jana se ve věcech pokaždé rychle zorientovala a nezřídka uměla najít způsob, jak další úřední požadavek z děkanátu nebo rektorátu zvládnout. A když se něco nedalo stihnout, uklidňovala mě svým oblíbeným rčením: „Hele, klid, ono se to nezblázní!"

Z našich osobněji laděných setkání – nad vínem, nebo mým zamilovaným rýžovým nákypem, který Jana umí opravdu skvěle – jsem pochopil, že mnohaleté působení na filozofické fakultě ji zkrátka zocelilo. Jak by také ne, když jako posluchačka oboru španělština a čeština zažila učitele, který její ideologicky závadnou odpověď komentoval pobouřeným výkřikem: „Vy jste odtržena od lidu!" A později si jako začínající asistentka na katedře překladatelství a tlumočnictví musela vybudovat a obhájit svůj modus vivendi v pedagogickém sboru, kde působilo i několik partají dosazených poděsů.

Během čtrnácti let, kdy společně s Janou a dalšími kolegyněmi a kolegy vedu Ústav translatologie, jsem se od Jany naučil mnohé. Třeba to, že člověk na různé byrokraty nemusí reagovat okamžitě: často se totiž ukáže, že co platí dnes, za týden už platit nemusí, takže některé administrativní úkoly se vyřeší takříkajíc samy. Především jsem ale s Janinou pomocí postupně pochopil, že akademické prostředí je do značné míry neseno historickým samopohybem: vládne tu řada tradic a zvyklostí, které svou legitimitu odvozují od toho, že „takhle se to přece dělalo vždycky".

Člověk si zkrátka a dobře musí zvyknout, že na různých frontách svého fakultního působení bude skoro neustále bojovat s větrnými mlýny. Aby se při tomto svém konání úplně nezničil, neobejde se bez dobrých, spřízněných duší. Jana je pro mě jednou z nich. Vždy připravená pomoci a poradit, korigovat a zpřesňovat, plánovat a posouvat dál. To vše s profesionalitou, humorem a sobě vlastním nezdolným optimismem.